

Ohjeistus ja UKK – usein kysytyt kysymykset – vuoden 2020 yhteisvastuukerääjille ja keräyksestä viestiville.

Tekstiä ei ole tarkoitettu sellaisenaan jaettavaksi yleisölle.

YHTEISVASTUU 2020 TUKEE MAAILMAN TÄRKEIMMÄN TYÖN TEKIJÖITÄ – ISIÄ JA ÄITEJÄ – SUOMESSA JA MAAILMAN KATASTROFIALUEILLA.

Vuoden 2020 Yhteisvastuukeräys nostaa esiin vanhemmuuden haasteet sekä lasten ja nuorten vahvasti viestittämän tarpeen turvalliseen aikuiseen, jonka kanssa voi jutella asiasta kuin asiasta. 2020 Yhteisvastuu juhlii työn merkeissä 70 vuotta jatkunutta, vuonna 1950 alkanutta taivaltaan.

Mitä? Yhteisvastuu 2020 tukee vanhemmuutta Suomessa ja maailman katastrofialueilla.

Miksi? Vanhemmuus on ilo ja etuoikeus. Mutta jokainen perhe kohtaa vaikeuksia. Pahimmillaan nämä voivat uuvuttaa, aiheuttaa riittämättömyyden tunteita, yksinäisyyttä ja jopa epätoivoa. Maailmalla sodat, luonnonmullistukset ja köyhyys riistävät vanhempien mahdollisuuksia pitää huolta huolenpitoon perheiltään. Vanhemmuuteen kuuluu saada myös apua ajoissa.

Yhteisvastuukeräykseen osallistumalla voi olla tukemassa maailman tärkeimmän työn tekijöitä – isiä ja äitejä – sekä Suomessa että maailman katastrofialueilla.

Miten? Suomessa 20 % keräysvaroista ohjataan vanhemmuutta tukevaan, vuonna 2021 käynnistyvään hankkeeseen. Siinä keskeisinä toimijoina ovat valtakunnalliset lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen erikoistuneet **Mannerheimin Lastensuojeluliitto** ja **Pelastakaa Lapset ry**, joiden kanssa järjestetään muun muassa seuraavanlaista toimintaa:

TUKEA VANHEMMUUTEEN

- esim. yksilö- ja ryhmämuotoista vertaistukea

AIKAA LAPSELLE

- esim. vapaaehtoisen tai ammatillisen aikuisen tukea niille lapsille, joiden perheessä on vanhemmuutta kuormittavia tekijöitä ja turvallisia aikuisia vähän

YHDESSÄ TEKEMISTÄ

- esim. koko perheen yhteistä liikunta- ja muuta harrastetoimintaa

Hankkeella vahvistetaan vanhemmuutta sekä lapsen ja vanhemman välistä suhdetta kynnyksettömällä tuella. Hankkeessa levitetään myös muita vanhemmuutta tukevia hyvä käytäntöjä. Erityisenä kohderyhmänä ovat alakouluikäisten lasten perheet.

20 % keräyksen tuotosta käytetään monipuoliseen avustustoimintaan paikallisseurakuntien kautta. Painotuksena on keräysvarojen käyttö teeman mukaisesti vanhemmuuden sekä lapsen ja vanhemman suhteen tukemiseen.

60 % keräystuotosta suunnataan katastrofien ja konfliktien aiheuttamissa hätätilanteissa pahiten kärsineiden ihmisten auttamiseen *Kirkon Ulkomaanavun* katastrofirahaston kautta. Ulkomailla vanhemmuuden ja perheiden monipuolinen tukeminen on elintärkeää esimerkiksi luonnonkatastrofeille alttiilla alueilla ja pakolaisleireillä, joissa vanhemmat joutuvat keskittymään selviytymiseen ja toimeentulon hankkimiseen. Lasten ja nuorten riittävä tukeminen on hankalaa, jos on itsekin tuen tarpeessa.

Vanhempien hyvät voimavarat takaavat myös lasten hyvinvoinnin. Perheen ja yhteisön tuki kannattelee lapsia ja tukee lasten mahdollisuuksia koulunkäyntiin ja parempaan tulevaisuuteen. Maailman katastrofialueilla Yhteisvastuukeräyksen 2020 tuotolla tuetaan erityisesti naisten ja äitien koulutusta ja toimeentulomahdollisuuksien kasvattamista.

YLEISIMMIN ESITETTYJÄ KYSYMYKSIÄ

Miksi suomalaisia vanhempia pitäisi auttaa?

Kun vanhempi voi hyvin, lapsi voi hyvin. Tutkimusnäyttö osoittaa, että lapsen ja vanhemman välinen myönteinen suhde edistää lapsen kokonaiskehitystä.

Vanhemman yksinäisyys, stressi ja sosiaalisen tuen puute ovat riskitekijöitä lapsen myönteiselle kehitykselle. Tuen tarpeellisuudesta huolimatta monien vanhempien kokemus on, että he saavat liian vähän sosiaalista tukea ja huonosti apua vanhemmuuteen liittyviin haasteisiin. Toisaalta vanhempien stressiin liittyvät tutkimukset osoittavat, että sosiaalinen tuki auttaa vanhempia ja tukee koko perheen terveyttä erityisesti silloin, kun vanhemmilla on haasteita arjessa.

Kulttuurissamme vallitsee vahva yksin selviämisen eetos, jonka myötä oletamme, että vanhemmat selviävät – tai heidän tulisi selvitä – ilman apua. Yhteisöllisesti ajatellen vanhemman ei kuitenkaan kuulu pärjätä yksin tai ydinperheenä, vaan vanhemmuuteen kuuluu saada apua ja tukea.

Tutkimuksessa nelivuotiaiden lasten terveydestä, hyvinvoinnista ja palveluista lähes kaikki vanhemmat kaipaavat tukea lapsiperhepalvelujen ammattilaisilta, mutta tuen tarve jää usein kertomatta. Tuen tarve jää kertomatta etenkin, jos se liittyy vanhemman omaan jaksamiseen.

Perheissä on monenlaisia tuen tarpeita, jotka eivät ole akuutteja ja joihin ei aina ole selkeää tukea tarjolla. Lastenneuvoloissa näitä asioita saatetaan käsitellä, mutta lasten kasvaessa kouluikään koko perheen tuki unohtuu. Tarpeeksi varhain annettu tuki vahvistaa vanhempien voimavaroja ja parantaa perheen hyvinvointia. Siksi on tärkeää, että perheillä on tarjolla kynnyksettömiä tuen muotoja jo ennen kuin on mitään hätää. Juuri näihin tarpeisiin Yhteisvastuukeräys vastaa.

60 % keräyksen tuotosta menee ulkomaille. Miksei keräysvaroin auteta suomalaisia?

40 prosentilla keräysvaroista autetaan suomalaisia. Puolet Suomeen jäävästä osuudesta käytetään vanhemmuutta tukevaan, vuonna 2021 alkavaan hankkeeseen (ks. tarkemmin aiempaa olevasta Miten-kohdasta). Toinen puoli kotimaahan jäävästä tuotosta käytetään monipuoliseen avustustoimintaan paikallisseurakuntien kautta. Painotuksena on keräysvarojen käyttö teeman mukaisesti vanhemmuuden sekä lapsen ja vanhemman suhteen tukemiseen.

Miten lahjoitukseni auttaa käytännössä ulkomailla?

Ulkomailla yhteisvastuuvain autetaan katastrofien ja konfliktien aiheuttamissa hätätilanteissa pahiten kärsineitä ihmisiä Kirkon Ulkomaanavun katastrofirahaston kautta. Tänä vuonna viestinnässä tuodaan esiin erityisesti Nepaliin suunnattavaa apua.

Nepal on yksi Aasian köyhimmistä maista. Noin neljännes väestöstä elää yhä köyhyysrajan alapuolella. Suurin osa ihmisistä saa toimeentulonsa maataloudesta. Nepalin maaseudulla työllistymismahdollisuudet ovat olemattomat ja sieltä muutetaan paljon töihin ulkomaille, mikä ei ole ongelmatonta.

Kirkon Ulkomaanavun työ Nepalissa keskittyy erityisesti köyhien ja syrjäytyneiden naisten ja lasten oikeuksien vahvistamiseen, toimeentulomahdollisuuksien parantamiseen ja ihmisoikeuksiin. Naiset ja vähemmistöt kohtaavat edelleen syrjintää ja oikeuksiensa polkemista.

Kaikessa työssä otetaan huomioon luonnonkatastrofivalmiuden parantaminen. Köyhälle maalle luonnonmullistuksien aiheuttamat tuhot ovat erityinen haaste ja siksi katastrofeihin valmistautumiseen ja reagoimiseen tarvitaan tukea. Yhteisvastuukeräyksen tuotot ohjataan Kirkon Ulkomaanavun katastrofirahastoon, joka tukee yhteisöjen valmiutta selviytyä luonnonmullistuksista sekä avustaa katastrofitilanteen sattuessa. Katastrofirahastosta ohjataan tukea Nepaliin humanitaaristen tarpeiden mukaan. Esimerkiksi vuonna 2019 tulvien aiheuttamien tuhojen jälkeen tuettiin ruokaturvaa ja tarjottiin väliaikaista suojaa kotinsa menettäneille.

Kehitysohjelmaa toteutetaan yhteistyössä paikallisten kansalaisjärjestöjen ja organisoitujen kyläyhteisöjen kanssa.

Yhteisvastuu-lehdessä ja dokumenteissa kuvatut nepalilaiset henkilöt ovat mukana köyhän Sindhulin alueen osuuskuntahankkeessa, joka kehittää tämän hyvin syrjäisen alueen kestävyttä ja luo kestävästä toimeentuloa alueelle.

Projektissa mukana olevat ihmiset ovat saaneet yrittäjäyyskoulutusta, opetusta elinkeinon harjoittamiseen kuten maanviljelyyn, vihannesten säilöntään ja bambun punontaan. Lisäksi heille on opetettu tuotteiden myyntiä ja tulojen säästämistä. Toimenpiteiden tavoitteena on, että ihmiset saisivat kestävästä toimeentulon vuoden ympäri ja pitkäkestoisesti. Siksi esimerkiksi viljelyssä on tuettu myös sesongin ulkopuolella tehtävää viljelyä viljelytunneleiden avulla. Myös vihannesten säilöminen tähtää siihen, että tuotteita voi käyttää ja myydä pidempään.

Vanhempien toimeentulo takaa myös lasten koulutuksen. Kaikki haastatellut ihmiset nostivat tärkeimmäksi asiaksi sen, että säästöt käytetään siihen, että lapset saavat hyvän koulutuksen. Toimeentulomahdollisuudet kotimaassa mahdollistavat perheiden yhdessä olon, kun miesten ei tarvitse lähteä ulkomaille töihin.

Mistä tiedän, että apu menee oikeasti perille?

Avun perille vievä Kirkon Ulkomaanapu on Yhteisvastuukeräyksen pitkäaikainen, luotettava ja maailmalla arvostettu yhteistyökumppani. Kirkon Ulkomaanapu seuraa ja valvoo paikan päällä oman henkilökuntansa ja tarkasti valittujen, paikalliset olosuhteet tuntevien yhteistyökumppaniensa kautta, että apu käytetään tarkoituksenmukaisesti kohteisiin ja menee perille saajilleen. Kansainvälisesti hyväksytyt tilintarkastajat tarkastavat avustushankkeiden tilit.

Miten kerättyjen varojen käyttöä seurataan?

Kansainvälisen diakonian kumppanimme Kirkon Ulkomaanapu toimittaa vuosittain Yhteisvastuun keräystoimikunnalle sekä numeeriset että sanalliset raportit keräysvarojen käytöstä.

Kotimaisten hankkeiden ja kumppaneiden kohdalla käytännöt vaihtelevat. Yhteisvastuuvaroilla rahoitetuissa hankkeissa, joissa on järjestökumppaneita, toimintaa ja taloutta valvoo ja ohjaa ammatillinen ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimii Yhteisvastuun keräysjohtaja. Yhteisvastuun keräystoimikunta hyväksyy ohjausryhmän laatimat toiminnan ja talouden suunnitelmat sekä päätökset.

Keräyksen tilinpäätöksen tarkistaa keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Lopuksi poliisihallitus hyväksyy toimitetut raportit niin kotimaisesta kuin kansainvälisestä avustustyöstä.

Miksi auttaisin ulkomaalaisia, kun Suomessakin tarvitaan apua?

Inhimillisen hädän arvottaminen on mahdotonta. Lahjoittamalla Yhteisvastuukeräykseen autat lähimmäisiäsi sekä Suomessa että kehitysmaissa. 40 % keräystuotosta käytetään vuosittain avustustyöhön Suomessa.

Mikä on Yhteisvastuukeräys?

Yhteisvastuu on lähimmäisenrakkauden kansanliike ja evankelis-luterilaisen kirkon vuosittainen suurkeräys, joka auttaa hädänalaisia syntyperään, uskontoon tai poliittiseen vakaumukseen katsoimatta Suomessa ja kehitysmaissa. 60 % tuotosta ohjataan vuosittain Kirkon Ulkomaanavun välityksellä katastrofiapuun. Vuonna 2020 20 % tuotosta suunnataan vanhemmuutta tukevaan, vuonna 2021 alkavaan hankkeeseen Suomessa ja toinen 20 % käytetään avustustoimintaan paikallisseurakuntien kautta.

Yhteisvastuukeräykseen osallistuvat kaikki Suomen ev.lut. seurakunnat ja tuhannet vapaaehtoiset ympäri Suomen. Keräys järjestetään helmi–huhtikuussa, mutta keräyslupa on voimassa ympäri vuoden. Keräyksen suojelijana toimii tasavallan presidentti. Keräyksen esimies vuonna 2020 on arkipiispa Tapio Luoma.

Kuinka suuret keräyskulut ovat?

Jokaisesta lahjoitetusta eurosta noin 80 % käytetään avustustyöhön ja loput keräyksen vaikuttamistoimintaan, viestintään, varainhankintaan sekä keräyksen yleishallintoon.

Vuoden 2020 kotimaan keräyskohteiden yhteistyökumppaneina ovat Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Pelastakaa Lapset ry, joiden kanssa käynnistyy vuoden 2021 alussa vanhemmuutta tukeva hanke yhteisvastuuvaroin.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton nykyistä palvelutarjontaa perheille ja vanhemmille:

- MLL ylläpitää Vanhempain puhelinta, chattia ja nettikirjepalvelua. Maksuttomat ja anonyymit palvelut ovat jokaisen vanhemman käytössä ja yhteydenottoihin vastaavat MLL:n kouluttamat vapaaehtoiset. Puhelin päivystää maanantaisin ja tiistaisin klo 10-13 ja 17-20, keskiviikkoisin 10-13 ja torstaisin klo 14-20. Chat päivystää maanantaisin ja tiistaisin ja chattiin voit myös varata ajan.
- MLL:n Vanhempainnetistä löydät asiantuntijoiden kirjoittamat artikkelit ja neuvot lapsen kehitysvaiheisiin ja haastavien tilanteiden ratkaisemiseen. www.mll.fi/vanhemmille
- MLL välittää myös tilapäistä lastenhoitoapua. MLL kouluttaa lastenhoitjat, mutta perhe toimii itse työnantajana. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lastenhoitovalityspisteet/>

- MLL:n kautta on mahdollista saada erilaisia tukihenkilöitä omaan arkeen, esimerkiksi perhekummi, ystävä maahanmuuttajaäidille, aikuiskaveri lapselle.
- MLL:n vapaaehtoiset ja työntekijät pyörittävät yli 600 perhekahvilaa, joihin on tervetullut jokainen. Perhekahvilassa pienten lasten vanhemmat voivat löytää seuraa itselleen ja lapsilleen ja jakaa vanhemmuuden iloja ja suruja.
- Lisätiedot: Maria Gnosselius, viestintäpäällikkö / Mannerheimin Lastensuojeluliitto, maria.gnosselius@mll.fi, p. 075 3245 588/ 050 325 6126

Pelastakaa Lapset ry:n nykyistä palvelutarjontaa perheille ja vanhemmille:

Pelastakaa Lapset ry:n tavoitteena on edistää lapsen oikeuksien toteutumista ja parantaa lasten asemaa kotimaassa ja kansainvälisesti. Lasten ja perheiden tukemiseksi tarjoamme erilaisia asiantuntijapalveluita ja toteutamme laaja-alaista kehittämistyötä eri puolilla Suomea. Toimintoihimme kuuluu mm. tukihenkilö-, lomakoti- ja tukiperhetoimintaa, adoptiotoimintaa, perhekuntoutusta ja sijaishuollon palveluita niin sijaisperheissä kuin laitoksissakin. Valtakunnallista työtämme ja sen jatkuvaa kehittämistä tukevat järjestön erityisasiantuntijat. Teemme myös vahvaa vaikuttamistyötä lapsen oikeuksien edistämiseksi päätöksenteossa. Maailmalla teemme kehitysyhteistyötä ja humanitaarista työtä.

Yhteisvastuu-keräyksen tuottojen avulla Pelastakaa Lapset kehittää toimintaa vanhemmuuden tukemiseksi erityisesti alakouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen.

Lisätietoa: www.pelastakaalapset.fi, Carita Päivänen, viestintäpäällikkö / Pelastakaa Lapset ry, carita.paivanen@pelastakaalapset.fi, p. 040 535 8221